

Tilburg, 2022

Het Paradox programma, activiteitenoverzicht 2021

Jazz en aanverwante stromingen zijn de 'core business' van Paradox. Dat betekent dat Paradox programmeert met een open vizier. Jazz is ontstaan uit een samensmelting van diverse muzikale stijlen en genres. Door de geschiedenis heen hebben belangrijke jazzmusici zich altijd laten inspireren door andere muziekgenres.

Het programma van Paradox bestaat dan ook niet alleen uit de bekende akoestische moderne jazz, maar omvat een enorm spectrum waarbij invloeden uit de klassieke muziek, world music, popmuziek, blues, funk, hiphop, etc. vaak een belangrijke rol spelen.

De programmeurs van Paradox hebben oog voor oude, vertrouwde namen, maar ook de nieuwste ontwikkelingen. Gevestigde namen en aanstormende talenten uit binnen- en buitenland maken hun opwachting op het podium. Bij interessante internationale groepen wordt veelvuldig samengewerkt met landelijke partners om een tournee te realiseren. Met name met Bimhuis in Amsterdam en LantarenVenster in Rotterdam worden op die manier buitenlandse bands naar ons land gehaald.

Als het meest vooraanstaande jazzpodium van Zuid-Nederland, programmeert Paradox normaliter zo'n twee jazzconcerten per week. Vaste dagen zijn woensdag en vrijdag, maar regelmatig zijn er ook jazzconcerten op zaterdag of zondag. Indien op zaterdag of zondag jazz concerten worden geprogrammeerd, wordt altijd getracht een ander publiek te bedienen dan het concert van de vrijdag.

Op de woensdagen vinden doorgaans concerten van 'vaste' Paradox gezelschappen plaats. Dat zijn bands en muzikanten waarmee het podium een bijzondere en langdurige relatie onderhoudt zoals in 2021 met Paradox Jazz Orchestra en Rogier Telderman. Bekendere buitenlandse bands, die relatief laat worden aangeboden en die vanwege hun actualiteit of urgentie 'opportuun' geboekt worden, kunnen ook op de woensdag geplaatst worden net als talentvolle Nederlandse muzikanten die wat meer in het begin van hun carrière staan.

Ook andere muziekstijlen hebben een vaste plek in de Paradox programmering zoals blues, roots, Americana, singer-songwriter, world music en kleinschalige theaterconcerten.

Corona heeft een zware wissel getrokken op de programmering van Paradox in 2021. Tussen januari en juni hebben er nauwelijks fysieke concerten kunnen plaatsvinden. Om toch zoveel mogelijk continuïteit te kunnen bieden aan ons publiek en aan muzikanten heeft Paradox in die periode wekelijks een livestreamconcert uitgezonden vanaf het podium.

In totaal zijn er tussen januari en juni 19 concerten live gestreamd. Dit betrof met name Nederlandse muzikanten die in een zware periode met nauwelijks speelmogelijkheden op deze manier toch weer konden optreden. Van juni tot november mochten er wel weer concerten met publiek plaatsvinden, waarbij we regelmatig met restricties te maken hadden, zoals een deadline om 17.00 uur. Daarom zijn we ook diverse malen uitgeweken naar de zaterdag- en zondagmiddag.

Naast de reguliere eigen programmering, is Paradox ook erg gewild als podium voor showcases, try-outs, etc, waarbij dankbaar van de technische faciliteiten en algemene ondersteuning van Paradox gebruik wordt gemaakt. Hierbij heeft Paradox een faciliterende rol en is de organisatie in handen van derde partijen.

Op dezelfde manier faciliteert Paradox in toenemende mate middagen en avonden waarop lokale en regionale bands albums presenteren en verkopen. Ook worden er in toenemende mate live cd's opgenomen in Paradox. Onder meer Paradox Jazz Orchestra en trompettist Teus Nobel namen in 2021 hun nieuwe album live in Paradox op.

Een groot deel van de programmering komt tot stand in samenwerking met één of meer van onze vele partners. In dit hoofdstuk worden deze verbanden nader toegelicht. Een totaaloverzicht van het aantal activiteiten en bezoekers is in de bijlage van dit verslag opgenomen.

Samenwerking met Culturele Partners en Makers

Van oudsher onderhoudt Paradox intensieve contacten met andere culturele instellingen, festivals en gezelschappen in Tilburg en daarbuiten. De laatste jaren zijn vele nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan en een groot deel hiervan zal ook in de toekomst worden voortgezet.

Als gevolg van corona waren er minder activiteiten dan gepland in 2021. Zo gingen geplande samenwerkingsverbanden met partners als het Better Get Hit Festival, de Bibliotheek, Stranger than Paranoia en 013 op Locatie helaas niet door vanwege corona.

Hieronder volgt een overzicht van activiteiten die wel plaatsvonden, met daarbij de aantekening dat voor 2022 het aantal samenwerkingen weer flink aan het toenemen is en nagenoeg op het niveau van voor corona zit.

Theaters Tilburg

Hoewel Paradox dé jazztempel van Tilburg is, komen er met regelmaat muzikaal interessante aanbiedingen van groepen/ensembles voorbij die vanwege de status of samenstelling een grotere zaal verdienen. Met Theaters Tilburg loopt al jaren een concertserie onder de noemer PaRaDoxaal waarbij in overleg met Paradox zulke groepen geprogrammeerd worden.

Helaas konden voor deze serie in 2021 geen internationale artiesten worden geboekt. Wel heeft Theaters Tilburg eenmalig het Paradox Jazz Orchestra onderdak gegeven, dat meer ruimte nodig had om veilig op 1,5 meter te kunnen musiceren en het publiek te kunnen ontvangen. Het concept van deze geweldige bigband wordt later dit hoofdstuk besproken.

Make It

In 2021 vond de vierde editie plaats van het driedaagse jonge makersfestival Make It. In tegenstelling tot eerdere edities was de Willem II Straat de uitvalsbasis met Paradox als hoofdpodium waarbij de concerten zowel in de zaal als in het cafégedeelte werden gehouden.

Op zaterdag was ook Cinecitta een concertlocatie en op zondag waren er optredens in de Synagoge. Het goedbezochte jazzfestival trok een opvallend jong publiek dat zich openstelde voor uiteenlopende concerten van jonge (jazz)makers als Teis Semey, Sjoerd van Eijck en vele anderen.

Roadburn

Al in 2020 zou Paradox officieel partner worden van het roemruchte Roadburn festival met een eigen programmering in de eigen zaal, goedgekeurd door algemeen artistiek leider Walter Hoeijmakers die eindverantwoordelijk blijft voor de artistieke inhoud van het festival.

Na 2020 kon de fysieke editie van Roadburn ook in 2021 niet doorgaan. Wel was er een online editie. Vanuit Paradox heeft Michel Nienhuis, één van de vaste gebruikers van een muziekatelier in Paradox, een streamconcert gegeven met zijn groep AUTARKH III.

Hall of Fame

Nieuw is de programmatische samenwerking met Hall of Fame. In november 2020 kwam de cultuurfabriek met de vraag of Paradox mogelijk tijdelijk als één van de podia van de Hall of Fame zou willen fungeren.

Hall of Fame ondergaat in 2021 een grote verbouwing, waardoor het niet mogelijk is om optredens in hun zaal te realiseren. Daarom maken ze graag gebruik van de infrastructuur van de collega-podia in de stad als 013 Poppodium en Paradox. In 2021 vonden er concerten plaats in Paradox van Komodo, PAX the Humanoid en The Homesick.

Thema-avonden en talkshows

In samenwerking met diverse partners wordt er jaarlijks een aantal thema-avonden en talkshows georganiseerd in Paradox. Deze avonden vinden altijd plaats op donderdagen en zijn over het algemeen erg succesvol met een groot aantal belangstellenden.

Samen met het Milieucafé worden debatavonden georganiseerd, waarbij het milieu en de (politieke) actualiteit centraal staat. Samen met de Tilburg University wordt het Hartslagcafé georganiseerd, waarin mondiaal actuele onderwerpen behandeld worden, met opvallende, soms onbekende maar ook zeer bekende gastsprekers.

Met stichting Science Café Tilburg worden avonden opgezet waarbij prominente wetenschappers in een informele setting meer vertellen over hun passie en werk. Daarnaast is alweer voor het negende jaar de muzikale Talkshow Notenkrakers te gast met daarin aandacht voor muzikale ontwikkelingen in de regio, inclusief korte optredens.

Overige samenwerkingen: BUMA, Better Get Hit, Cinecitta, Rund om Hausen

Paradox diende dit jaar als één van de Nederlandse podia waar BUMA opnames maakte voor het showcase festival InJazz. Gedurende twee dagen namen vier bands een korte live set op die vervolgens werd getoond aan buitenlandse jazzprogrammeurs.

Hoewel festival Better Get Hit in 2021 niet door kon gaan, was er wel een speciale avond getiteld 'warmin'up concerts', waarop in Paradox drie verschillende acts optraden. Ook in dit kader vond er in samenwerking met Cinecitta een evenement plaats rondom de film 'Summer of Soul'.

"Rund om Hausen" is een jaarlijks terugkerend initiatief van de stichting Paul van Kemenade en Paradox, een mini festival waarbij op vier locaties in de Willem II straat en IJzerstraat het publiek kan genieten van vier keer een divers muziekprogramma van elk 20 minuten om vervolgens naar de volgende locatie te wandelen. De volgende locaties deden mee: Paradox, Cinecitta, International Center en de prachtige Synagoge in de Willem II straat.

Cultuureducatie en Talentontwikkeling

Paradox draagt op vele terreinen bij aan het muziekonderwijs in de stad. Van het basisonderwijs tot het hoger onderwijs is er ondersteuning. Amateurs vinden er dikwijls een podium, dat daarnaast ook dient als repetitieruimte. Ook wat deze activiteiten betreft, gingen bepaalde samenwerkingen helaas niet door als gevolg van corona. Zo had Paradox samen met kinderfestival Spruit een sprankelend concertprogramma samengesteld voor jonge luisteraars. Vanwege de lockdown in december werd festival Spruit echter volledig geannuleerd. Voor de volgende activiteiten gold dat ze ondanks corona (deels) wel doorgang hebben gevonden.

AMPA & De Rock Academy

De laatste jaren is de samenwerking tussen Paradox en de Academy of Music and Performing Arts (AMPA) flink geïntensiveerd. Naast de sessies (zie hieronder), vinden er regelmatig tentamenuitvoeringen plaats in Paradox, bezoeken studenten voor een gereduceerd tarief concerten in Paradox, organiseren Paradox en AMPA gezamenlijk masterclasses van buitenlandse musici die in Paradox optreden en krijgen de studenten workshops van medewerkers van Paradox, bijvoorbeeld over geluidstechniek of promotiematerialen.

Net als AMPA is ook die andere HBO muziekopleiding in Tilburg, De Rockacademie, een partner van Paradox. Regelmatig vinden er clinics plaats en optredens van bands. AMPA en De Rock Academy prefereren de beroepspraktijk van een 'echt' podium boven een schoolse omgeving. Paradox zorgt bijvoorbeeld voor een geluidsmen, maar ook vanuit de opleiding zijn technici in opleiding aanwezig. Vanuit de opleiding worden er per schooljaar een aantal

ensembles gevormd. Deze hebben ook een ensembleleider die elke presentatie als een echt optreden moet benaderen, dus inclusief promotiematerialen zoals een biografie en bandfoto alsook een technische rider.

Switch

Factorium heeft een project onder de noemer 'Popfactory'. Daarin worden bestaande bands begeleid, maar ook bands samengesteld en gecoacht door docenten. Deze bands hebben zich gepresenteerd in Paradox onder de naam 'Switch'. Daarnaast doet het Factorium de vooropleiding voor studenten die naar de Rockacademie willen. De uiteindelijke selectie vindt plaats in Paradox.

Sessies

Op dinsdagavonden vinden wekelijks sessies plaats. Deze beginnen met een optreden van een vaste groep. Na een concert van een uur volgt de 'open sessie' waarbij aanwezige muzikanten kunnen deelnemen en met elkaar kunnen optreden.

Deze avonden worden regelmatig ingevuld door studenten van de Academy of Music and Performing Arts (AMPA), voorheen het Fontys Conservatorium. Studenten, alumni en gevestigde namen spelen regelmatig samen tijdens deze avonden. Voor studenten en recent afgestudeerde musici vormen de sessies een belangrijke mogelijkheid om 'vliegreuen' te maken op een podium.

BMEC (Brainport Music Experience Centre)

Stichting BMEC (spreek uit: biemèk), bestaat al sinds 2004. Begonnen als muziekschool, waren ze in 2007 de eerste die in Nederland naast het reguliere muziekonderwijs ook vooropleidingstrajecten aan gingen bieden, gericht op opleidingen als de Fontys Rockacademie maar ook op persoonlijke ontwikkeling van de muzikanten die al verder zij in hun carrière zitten.

Op zaterdagen werkte BMEC met vijf docenten op verschillende plekken in het pand van Paradox met hun cursisten. Dit resulteerde op het einde van de dag in een eindpresentatie op het podium en een afsluitend tweedaags BMEC festival in juni.

ROC

Ook met ROC Tilburg werkt Paradox graag samen. Zo maakte een stagiair van de opleiding 'geluidstechniek' vliegreuen in Paradox onder begeleiding van een ervaren technicus van Paradox en is er een jaarlijkse thema-avond "Vocals for" rondom een goed doel waarbij geld ingezameld wordt.

Repetities

Paradox is de vaste repetitieruimte voor de Mid West Band (politie bigband) en Tilburg Big Band. Maar ook het huisorkest VLEK repeteert regelmatig in aanloop naar concerten. Vaste gebruikers van de zaal voor repetities zijn tevens Paul van Kemenade, Eric van der Westen, Pascal Vermeer en Jeroen van Vliet.

Paradox is vanwege de aanwezigheid van een concertvleugel een zeer geschikte ruimte voor jazzensembles. De zaal wordt overdag dan ook regelmatig gebruikt voor repetities door jazzgroepen uit het hele land. Ook stelt Paradox haar ruimte beschikbaar voor speciale producties die in Paradox concerten en de ruimte gebruiken om de productie te perfectioneren.

Zuid-Nederlands Workshop Orkest

Het Zuid-Nederlands Workshop Orkest onder leiding van Paul van Kemenade en Jeroen Doomernik heeft weer gerepeteerd en opgetreden in Paradox. Deze ervaren bandleiders selecteren ieder seizoen een aantal jonge musici (tussen de 15 en 25 jaar) waarmee ze stevig aan de slag gaan.

Paradox als werkplaats en productiehuis van muziek

Paradox heeft altijd al de rol van 'werkplaats' voor musici ingenomen en hen voortdurend gesteund in het opzetten van eigen producties. Paradox heeft door de jaren heen niet alleen toptalenten ontdekt, maar met name ook gekoesterd, begeleid en gepromoot. Deze functie van 'productiehuis voor muziek' wordt als een van de peilers van de organisatie beschouwd en op dit gebied zal in de toekomst blijvend worden geïnvesteerd. Met de komst van extra muzikateliers (zie hoofdstuk 'Broedplaats') zal deze functie de komende jaren verder worden geïntensiveerd.

Een bewezen positief effect van de productiehuisfunctie, is het feit dat toptalenten en gevestigde excellente namen sterk met Tilburg verbonden blijven. Een deel blijft in de buurt woonachtig, maar ook degenen die hun vleugels uitslaan, keren zeer regelmatig terug op het nest en verkondigen op andere plekken, nationaal en internationaal, de importantie en relevantie van Tilburg als creatief broeinest van jazz en improvisatiemuziek.

MusicHub Brabant

Het succesvolle talentontwikkelingstraject New Arrivals is een samenwerking aangegaan met haar equivalent uit de wereld van de Brabantse popmuziek: Proud Of The South. Dit heeft geresulteerd in MusicHub Brabant, een organisatie om talenten verder te ontwikkelen en te helpen om van hun opleiding hun beroep te maken. Dit is een werkwijze die werd ontwikkeld door de Brabantse professionele kunst- en cultuursector, KunstLoc en de provincie.

In de MusicHub krijgen talenten die door de sector zelf worden uitgekozen, ondersteuning op maat via een netwerk van festivals, podia, presentatie-instellingen en andere (culturele) organisaties. Zij stellen kennis, faciliteiten en productiemiddelen ter beschikking. Dat doen ze door bijvoorbeeld licht en geluid voor optredens te regelen, of door talenten te programmeren. Zo kunnen talenten hun artistieke signatuur ontwikkelen, krijgen ze binding met hun (toekomstige) publiek en wordt hun werk geïntroduceerd bij professionals, de politiek, fondsen en de media.

Paradox heeft zich in 2021 voor de vierde keer als coach / mentor opgeworpen, deze keer voor Jens Meijer (drums) en Koen Smits (trompet). Met zijn Nederlands-Noorse groep trad Jens Meijer in Paradox op. Ook de talenten die door Paradox werden begeleid vanaf 2020 – gitarist Yuri Rhodenborgh en pianist Sjoerd van Eijk – gaven in 2021 op ons podium concerten. Paradox is vertegenwoordigd in de stuurgroep van deze organisatie, samen met 013, Effenaar en festival November Music.

Carte blanche

Paradox geeft jaarlijks een programmabudget aan een talentvolle en onderscheidende musicus die daarmee een carte blanche naar eigen wens kan invullen. Daarbij biedt Paradox haar bestaande netwerk aan. In 2021 vond dan eindelijk het concert plaats van pianist / componist Sjoerd van Eijck dat al twee maal was uitgesteld vanwege corona. Sjoerd van Eijck stelde voor zijn carte blanche een prachtige line-up samen met de Noorse slagwerker Jarle Vespestad, de Duitse cellist Jörg Brinkmann en de Nederlandse saxofonist Jesse Schilderink.

Het Concreet

Een andere samenwerking die in 2021 gelukkig wel doorgang kon vinden, was die tussen Paradox en Het Concreet. Die laatste is een collectief van de Tilburgse stadscomponist Mathijs Leeuwis en zijn muzikale kompaan Mathijn den Duijf. Zij zouden in 2020 een residency doen met de Britse producer Leo Abrahams, maar door corona kon deze samenwerking uiteindelijk niet doorgaan.

In plaatst daarvan stapte Het Concreet – dat gebruikmaakt van live tape looping waarbij livemuziek terplekke wordt bewerkt en gemanipuleerd – het Paradox podium op met de veelzijdige Italiaanse drummer Roberto Pistolesi. Het resultaat was een indrukwekkende tape-installatie op het podium waarbij opzweepende ritmes en dromerige klanksculpturen elkaar afwisselden. Dit concert vond tevens plaats in het kader van de Internationale Proeftuin, een initiatief van KunstLoc Brabant.

Paradox Jazz Orchestra

Sinds enige tijd is Paradox in het trotse bezit van een 'eigen' bigband: Paradox Jazz Orchestra. Dit orkest is een onafhankelijke stichting die zich lieert aan Paradox als podium, merk, netwerk en organisatie. Initiatiefnemers saxofonist Jasper Staps en trompettist Teus Nobel wisten voor deze nieuwe bigband een keur aan topmusici te strikken. Het idee achter het orkest is om tweemaandelijks een avond neer te zetten waarin het publiek letterlijk de muziek ziet ontstaan vanaf de eerste noten van de repetitie tot het concert diezelfde avond, het zogenaamde 'Create & Play'.

Het bleek een gouden formule waarvoor veel publieke belangstelling is. Helaas gooide ook hier corona roet in het eten en gingen diverse concerten niet door vanwege de lockdowns en 1,5 meter maatregel. Toch hebben er twee fysieke concerten plaats kunnen vinden. Voor 2022 staan er weer diverse concerten van Paradox Jazz Orchestra gepland en slaat de bigband de vleugels ook uit naar andere podia en festivals in het land, wat goed is voor de naamsbekendheid van Paradox.

CrissCross Europe

Criss Cross Europe is een Europees talentontwikkelingsproject dat bestaat uit een aantal jonge jazzmusici uit verschillende landen die onder leiding van een musicus / coach een concert samenstellen en gaan uitvoeren in diverse landen op aansprekende jazzpodia en festivals. Producent van CrissCrossEurope is het Belgische JazzLab waarmee Paradox al jarenlang nauw samenwerkt.

Bij de uitgestelde editie van 2020, die afgelopen jaar gelukkig wel door kon gaan, was de bekende Amerikaanse, in Berlijn wonende slagwerker Jim Black de centrale musicus / coach. De Tilburgse inbreng was de jonge talentvolle vocaliste Sanne Rambags, een oud studente van het Tilburgs Conservatorium.

Dit talentontwikkelingsproject werd voor de derde keer mede ondersteund door AMPA met een financiële en productionele bijdrage. De uitvoering van Criss Cross Europe vond plaats in een tournee op podia in Luxemburg, België, Estland, Ierland, Schotland en maar liefst drie optredens in Nederland (LantarenVenster in Rotterdam, Tivoli Vredenburg in Utrecht en Paradox).

Bram Stadhouders Séances

De Tilburgse gitarist / componist Bram Stadhouders speelt al vanaf zeer jonge leeftijd in Paradox. Door de jaren heen ontwikkelde hij zich als een bijzondere maker die internationaal opereert. Zijn binding met Paradox is altijd gebleven. In 2021 werd het plan opgevat om meerdere keren per jaar een speciaal concert te organiseren rondom de veelzijdige muzikale projecten en samenwerkingen van Stadhouders.

Deze stonden gepland in het najaar van 2021. Het concert eind december werd vanwege de lockdown helaas geannuleerd. Eerder die maand kon het optreden van Stadhouders met de neo-klassieke Duitse pianist Lambert en Italiaanse percussionist Luca gelukkig wel doorgaan.

Muziek ateliers (Broedplaats Paradox)

Zoals in het volgende hoofdstuk zal worden beschreven, zijn er in 2020 en 2021 in totaal zes muziek ateliers opgeleverd als onderdeel van Paradox als muzikale Broedplaats. In deze muziekateliers werken professionele muzikanten in nauwe samenwerking met Paradox aan hun carrière. Zij werken in deze ruimtes en tonen de resultaten voor publiek als “try out” in de Paradox zaal, waarna ze met hun shows verder het land ingaan.

De muzikanten maken niet alleen gebruik van de studio's maar ook biedt Paradox hen hun netwerk aan waardoor ze zich makkelijker kunnen introduceren in het professionele veld. Daarnaast zijn de ateliers uitermate geschikt om residenties op te zetten. Paradox nodigt daarbij musici uit om gedurende een langere periode bij elkaar in een volledig uitgeruste ruimte te bivakkeren en te werken aan een programma dat men aan het einde van de residentie uitvoert in Paradox en mogelijk een aantal andere podia.

Met de bouw van de nieuwe muziek ateliers kan Paradox de functie van werkplaats voor getalenteerde musici die ze van oudsher heeft, een enorme stimulans geven en in de toekomst nog beter haar vertrouwde rol vervullen.